

Posudek bakalářské/magisterské diplomové práce
Posudek - Závěrečná práce - CŽV

Student: Bc. Tereza SMUDKOVÁ

Obor: ČJ - D

Název práce v českém jazyce: Analýza koncepcí veřejných knihoven na podporu rozvoje čtenářství žáků 2.stupně ZŠ

Název práce v anglickém jazyce: Analysis of the concepts of public to support the development of reading of pupils on lower secondary school

Vedoucí práce: Mgr. Štěpánka Klumparová, Ph.D.

Oponent práce: doc. PhDr. Ondřej Hník, Ph.D.

T. Smudková si zvolila (nejen pro začínajícího učitele) zajímavé téma diplomové práce. Rozhodla se zkoumat, jakým způsobem dětská oddělení knihoven přispívají k rozvoji dětského čtenářství a v čem se od nich učitelé literární výchovy mohou inspirovat. Ve své práci si vytkla za cíl (s. 6) „analyzovat současnou situaci ve vybraných knihovnách, zhodnotit vhodnost programů nabízených školám a ověřit, zda se získané informace shodují s publikovanými výzkumy o čtenářství.“ Tento cíl se jí podařilo naplnit pouze částečně. V analýze zůstala spíše na začátku, její práce má především popisný charakter. Nejspíše je to způsobeno tím, že práce byla dokončována ve velkém spěchu, autorka neměla možnost se na získaná data podívat s potřebným odstupem, vyvodit z nich očekávané závěry. Také jí uniklo, že název práce *Analýza koncepcí veřejných knihoven na podporu rozvoje čtenářství žáků na 2. stupni ZŠ* nekoresponduje s jejím obsahem. Autorka ve své práci neanalyzuje koncepce, ale na základě stanovených kritérií hodnotí dětská oddělení jednotlivých knihoven a představuje několik lekcí, jichž se ve vybraných knihovnách zúčastnila jako pozorovatel.

V teoretické části práce se T. Smudková zaměřila na čtenářskou gramotnost, prostudovala také dostupné výzkumy čtenářství pubescentů a vybrala z nich závěry, které korespondují s tématem její práce. Další kapitoly věnovala dětským oddělením knihoven, kritériím, na jejichž základě je lze hodnotit. Tato kritéria převzala ze soutěže Kamarádka knihovna, jejímž organizátorem je Svaz knihovníků a informačních pracovníků, a následně je v rámci praktické části přizpůsobila potřebám výzkumného šetření a zúročila je při hodnocení dětských oddělení jednotlivých knihoven. V rámci této kapitoly se zabývala také soutěží OKNA (O KNihovnických Aktivitách), která se soustředí na knihovnické besedy a pořady. V poslední části této kapitoly se zabývá celorepublikovými akcemi, do nichž se knihovny mohou zapojit. Aktivní účast knihoven na těchto akcích posloužila autorce (v praktické části) jako jedno z kritérií pro hodnocení dětských oddělení knihoven. Jak je zjevné z výše popsaného, autorka usilovala o propojení teoretické a praktické části své práce.

V praktické části autorka představuje tři dětská oddělení – v Městské knihovně v Lounech, v Mostě a v Ústřední městské knihovně v Praze. Každá z podkapitol má vždy stejnou strukturu: je uvozena stručnou historií zvolené knihovny, následuje hodnocení knihovny (respektive její dětského oddělení) a jejích služeb, rozhovor s jednotlivými knihovnicemi, které vedou programy pro dětské čtenáře, a kritéria pro hodnocení programů pro dětské čtenáře jednotlivých knihoven. U pražské a mostecké knihovny jsou představeny vždy dva programy, u lounské pouze jeden.

Kapitola o kritériích hodnocení jednotlivých programů splývá s popisem jednotlivých lekcí. Pro čtenáře by bylo přehlednější, kdyby tyto 2 části byly odděleny. Pro čtenáře může být také matoucí, že kritéria pro hodnocení knihovnických programů nejsou v práci explicitně vymezena a vysvětlena (jsou již přímo aplikována). Na str. 39 T. Smudková píše, že „Všechny uvedené lekce jsme hodnotili podle výše uvedených kritérií. Částečně se shodují s těmi, které se dají využít pro sledování školní hodiny [...] Pouze jsme přidali taková kritéria, která souvisí s prostředím knihovny (prostor, kde se lekce odehrává, možnost kontaktu s knihami, využitelnost ve škole...)“. Neobjasňuje však, která z kritérií se tedy dají využívat i při sledování školní výuky.

Hodnocení jednotlivých lekcí autorka doplňuje o názory a subjektivní hodnocení žáků a učitelů, které získala prostřednictvím dotazníků vyplněných účastníky programu vždy bezprostředně po jeho skončení.

Na práci je ocenění hodné, že autorka (jako jeden z jejích výstupů) vytvořila Desatero kvalitního vzdělávacího programu, které může učitelům posloužit pro orientaci v knihovnami nabízených programech, pro zhodnocení toho, zda stojí za to knihovnu s žáky navštěvovat pravidelně.

V předposlední kapitole T. Smudková vyhodnocuje data získaná z dotazníků, vzájemně je ověřuje (sleduje, zda si odpovědi žáků a jejich učitelů neprotiřečí), dále srovnává všechna tři dětská oddělení na základě stanovených kritérií, stále však zůstává spíše na popisné rovině.

Práce je psána kultivovaným jazykem a stylem.

Práci doporučuji k obhajobě.

U obhajoby doporučuji se zaměřit na tyto otázky:

- (1) Co si představujete pod koncepcí knihovny? Co byste ještě musela do své práce zahrnout/ve své analýze zohlednit, abyste dostála názvu své práce / abyste skutečně analyzovala koncepci dětského oddělení knihovny?
- (2) Co si kromě Desatera kvalitního vzdělávacího programu mohou učitelé z Vaší práce odnést? Ke kterým zásadním závěrům jste dospěla (ve vztahu ke knihovnám, návštěvníkům jejich programů)? Které z nich jsou univerzálně přenositelné na další dětská oddělení knihoven?

V Praze dne 10.5. 2015

.....
Podpis